

BORIS JEVSEJEV

Koštrun

Koštrun se je najedel do sitega. Njegove male olivnate oči so motno in nežno plavale na ozkem zgrbanem gobčku, kakor plavajo negibno črno-zlate kapljice maščobe v podolgovati ribji banjici. Koštrun je ležal na stelji iz drobno narezane, toda ne preperete slame, ki je celo še malo dišala po poljih. Oster jesenski mraz je žvižgal iznad betonskih sten in s tankimi ogolelimi žicami rahlo zbadal

njegovo napeto podusnjico, čvrsto obšito s kodrasto, golobje sivo volno. Koštrun je bil sit in pijan. V njegovi glavi, polni težkih vodno-alkoholnih hlapov, so se pretakala daljna prostranstva, zažarevale bele lune, se menjavali zdaj kraji zimovališč, zdaj kraji paše, se slišalo tiho bučanje rečnih rokavov, odzvanjalo mehko zvezdno blejanje ovčjih čred ... Preteklo življenje je bilo videti toplo, ljubeznivo in bilo je prijetno. Življenje v tem trenutku pa je, ne glede na zadovoljstvo in sitost, v njem zbuvalo nemir.

Naenkrat je koštrun skočil pokonci, najprej na zadnje, s temnimi škorenjčki prevlečene noge – dvignil zadek, usločil hrbet –, potem na prednje. Švistajoči zvok ga je zarezal v ušesih, pridušeno oster zvok, zvok, prihajajoč iz nožnice gurde,¹ zvok, spremljevalec vseh njegovih prednikov, ko so bežali s kavkaških gričev proti teheranskim vrtovom, polnimi zamolklih ptičjih preletov, ter od tu kočevali do Damaska, ki je puhtel od vročega asfalta.

Koštrun je nagnil glavo in prisluškoval. Zvok se ni ponovil. Je pa zadonel drugi. Še strašnejši, še razumljivejši – zvok človeka, goltajočega slino, lakomnega krvi in kadeče se ovčje drobovine. Ta zvok ga ni mogel prevarati. Treba je teči, bežati! Brez obotavljanja in razmišljanja je koštrun stopil malo nazaj in z zaletom butnil v – zdelo se mu je – krhko steno. Beton je vznemirjeno zagrčal ... Ko je koštrun prišel malo k sebi, je, ne da bi mu bile stvari čisto jasne, stekel stran od stene, se znova pripravil, a naenkrat obstal kot vkopan: skozi temačno odprtino vrat sta prihajala dva človeka. Zbral je vso svojo moč,

¹ Gurda – vrsta sablje na Kavkazu.

vso v svetu še nikoli videno odločnost in srditost v kepico pod rebri, zadržal dih, utihnil ...

Ta dva, ki sta vstopila, sta bila tu za betonsko steno, na gradbišču, zaposlena. Dobro spitan koštrun, zadnje dni celo lahno napojen z vinom, bi moral postati krona njunega današnjega dneva. Moral bi prinesiti srečo, odgnati tesnobo, tu in tam prihajajočo iz praznih odprtih v zidovih, ki so se podobno kot vampir vsesavala v vrat, moral bi jima pomagati, da bi ušla pri tleh se plazeči – kot oblaček egipčanske cigarete – hudi nevarnosti. Res je, v tem hipu nista čutila nikakršne nevarnosti. Zato pa jo je dobro slutil koštrun, kar otrpnil je sredi kamnite izbe brez oken.

Ta čas se je zunaj betonskih sten začelo večeriti. In moža, ki sta to začutila, sta se začela nemudoma pripravljati na vrhunec večera, na večer, izpolnjen z vinom in krvjo.

Eden od prišlekov je bil Turek. Drugi ni natančno vedel, kdo pravzaprav je: ozek, orlovski, na koncu malo privihan običajen nos, zelene oči in rdečkasta pravokotna brada so izdajali v njem Slovana, vendar so trdi, črni, na plešastem temenu v čopih rastoči lasje nekako govorili o čisto drugi krvi. Moža in koštrun so se nekaj sekund privajali drug na drugega, prisluškovali, kako hitro kroži kri, šteli, kako počasi, v taktu življenja se spuščajo in dvigajo plapolajoče lakotnice ... Tedaj je okroglolični in brkati Turek, čez mero poln bolj in bolj mučnega prisluškovanja in brez občutka za nekaj pomembnega, ki je nenadoma začelo izstopati iz tišine, zapel:

*Dejal ji je s poljubi, zadaj za grmičem:
Naročil ražnjiče ti bom s koštrunjim ...*

»Zapri gobec,« je prekinil Turka bradati. »Molči. Saj je ne boš več videl!«

»Kako da ne! Še se bova videla, pa ne le enkrat ...«

Mali, živahni Turek, v život obložen z lažnivim salom, Turek z rahlo pijanskim, zamaščenim, včasih neumno veselim, včasih vzvišeno odtujenim obrazom je stopil korak naprej, se hitro sklonil in z roko segel koštrunu pod trebuh. Koštrun se je takoj kljubovalno a mirno prestopil vstran, vendar je Turek že otipal, kar je hotel; zasmejal se je in rekel preprosto po rusko, tako preprosto, kot se reče priložnostnemu smetarskemu delavcu – drugače tudi ne bi veljalo reči:

»Tu je ... Kaj bova z njim? A, šef? Ji ga pripraviva pečenega?«

»Gremo,« se je nekako nezadovoljno in celo malce zlovoljno zaradi »šefa« odzval tankonosni, ki se je včasih izdajal za Karpatorusa. »Primi ga za rep. No!«

Turek je koštruna zdaj na rahlo dregal pod zadek, zdaj ga božal in ščegetal njegov voščeni, topli, še ne do kraja otrdeli rog ter ga tako gnal na gradbiščno dvorišče.

Na dvorišču, ki je bilo od ulice ločeno z redko, ampak trpežno in zelo visoko mrežo, ni bilo nikogar. Inženirji in nadzorniki so se že davno razšli, delavci iz drugih mest – drugih na gradbišču niso zaposlovali – so sedeli v dveh ogreth

avtobusih podjetja, tu in tam tlesknili z rokami in zehali. Koštruna je bilo treba zaklati tukaj, mu spustiti kri, ga dati iz kože in očistiti drob, nato pa očiščenega prenesti v avto in zdrveti na obisk k dvema ne več tako mladima in lepima ženskama. Pri njiju bi lahko bila tudi tretja – gibka kot šiba, še čisto mlada, vendar že primerno zaobljena, kjer je treba. Nanjo sta se Turek in Karpatorus potihem večkrat spomnila in spreletel ju je nenavadni drget ter zanj neobičajna krotkost. Morebiti tretje danes sploh ne bo. To je vznemirjalo, dražilo ...

»Dajva ga v umivalnico. Tam mu spustiva kri.«

Ne Turek ne Karpatorus nista imela noža, zato pa sta imela dve ostri dolgi igli; z njima bo treba zabosti koštruna v srce, zabosti ga nepričakovano in nežno, tako da se žival ne bo utegnila do smrti preplašiti, da okus strahu ne bo mogel pronikniti v celice telesa in da meso potem ne bo zaudarjalo po mrhovini, po puščobi.

»Prav,« je pokimal Turek. Za en sam trenutek se je zravnal, izpustil koštrunov rep in se brezvezno nasmejal. Bližajoči se zakol ga je prevzel s surovim, krčevitim veseljem, čeprav klanje ni bila njegova, ampak šefova naloga.

Zdaj se je Turek zravnal. Koštrun je za kratek korak stopil nazaj in v njegovih ušesih se ni oglasila pastirska piščalka – zamolklo in pridušeno je zapela vojaška trobenta. Trobenta je pozivala, trobenta je spodbujala in pozivala k ukrepanju.

Z vso močjo in skoraj brez zaleta je koštrun z močnim čelom udaril Turka pod desno koleno. Turek je padel kot pokošen. Koštrun se je okorno, hkrati pa hitro obrnil na mestu, rahlo zatopotal z ozkimi kopitci in se spustil v tek proti vratom, ki so bila še vedno odprta zaradi odhajajočih delavcev, in zdrsnil skozi ...

»No, ti ... Kaj zijaš?!« se je zadril Karpatorus. »Močnejše bi moral držati!«

»Meso je zbežalo!« se je pristno po rusko zakrohotal Turek.

Turek je mislil, da se bo koštrun, tako kot vsi njemu podobni, za mrežo ustavil, se zabodeno ustopil pred vrata ali še kam drugam, tedaj bo on, Turek, odgnal koštruna v pralnico, počakal, da ga šef zakolje, potem pa mu bo že sam skrbno spustil kri in ga dobro očistil. Potem bosta koštruna požrla, lahko bosta s svežim mesom praznovala mesec brezdelja in dopusta v Moskvi, čez nekaj mesecev pa se odpravila naprej, kamor bo pač potrebno. Na Kavkazu sta svoje delo opravila. V Moskvi onadva, ki sta zmogla zadeti kovanec v zraku, ki sta bila sposobna s »stingerjem« zrušiti ne le helikopter, ampak celo letalo »Suhoj« v nizkem letu; onadva, ki sta se naučila poiskati in spretno metati v vodo žabice v natančno določeni smeri s ploščatimi, lahkimi kamni – mogoče še iz rimskih akveduktov; onadva, ki sta prebrisanost skrivala cele vagone z dobrodelno pomočjo, malomarno naloženo vrh orožja – onadva nista imela v Moskvi kaj početi.

In še marsikaj ju je, poleg tega, da ni bilo pravega dela, tukaj motilo. Kaj je to bilo, bi težko rekla. Občutek sta imela, na glas sicer neizrečen, da je tu kljub groznim vodnim vrtincem, kljub smetem in penam, ki so kipele in se nabirale ob robovih teh moskovskih vrtincev, žeja po boju in smrti nekako izginjala.

Skupaj z žejo pa se je, vsaj tako se je zdelo, izgubljala tudi sposobnost za boj, za ubijanje. In to njima – pravima profesionalcema – ni bilo všeč. In čeprav o tem na glas nobeden ni spregovoril, je brez vsakih besed Turek videl, da je v Moskvi, na tem navideznem gradbišču, Karpatorus postal mehkejši, da je njegova znamenita reakcija manj ostra, da se njegov poveljujoči tenorček že pogreza v medlo lenobo, da ga gradnja vse manj zanima kot luknja, v katero so ju poslali za mesec dva sedet, ne da bi se česar koli pritaknila in ne da bi jima za to ne ta ne oni od delovodij sploh kaj rekel, ampak ga zanima kot prostor, kjer diši po opeki, kjer zalivajo reže v betonu – skratka, kjer sama sebe goljufata z nikomur potrebno zanikrno raboto.

»Glej no, všeč mu je postalo,« je sam zase mrmral Turek. »Kar zidar bi bil ... Ni škoda roke! No, kaže, da bom zdaj jaz komandiral ...«

»Meso je zbežalo,« je Turek drugič na glas zabrundal in malomarno dodal, morda celo s kančkom omalovaževanja do sobesednika, česar si prej nikoli ne bi dovolil, saj je poznal težko roko šefa: »No, daleč ne bo ubežalo ...«

»Mrha ... meso ti bo ušlo ...« je na smeh in grozeče namrščil svoj mali nos šef.

Turek je tokrat resnično preveč govoril in se prepočasi spravljajl pokonci. Koštrun je v tem času planil ven na Strelesko uličico, se za hip ustavil, nato pa zadevaje se na poti v avtobuse podjetja in nekakšne »beemvejčke« krenil proti Sretenskemu bulvarju in potem naprej, naprej, proti Sretenki, proti jugu ...

»V avto, spelji, za njim!« je zakričal Karpatorus.

Z gradbišča so vse delavce vozili v cenen hotel z avtobusoma, le onadva sta uporabljala moskvič, ki sta ga dobila takoj na razpolago, na zunaj bleščeč, a znotraj že rahlo postaran. Moskvič je dobrodušno zagodrnjal in se brez naglice premaknil z mesta.

Čas, ko zapoje vojaška trobenta, vsakdo po svoje dočaka!

Iz službe sem šel okoli sedmih zvečer. Tih sem jo ubiral navzgor po Strelecki proti Čistim ribnikom. Za hrbtom je rahlo dehteča kot z metlico razločno šumela jesen. Koštrun je skočil izza mrežastih vrat in se mi zapodil naravnost pod noge ter sunkoma vstal. Za hip je postal, zatem pa, kot bi se začudil temu nepotrebnemu in nesmiselnemu postanku, skoraj neslišno zastokal in izpustil kiselkasti zrak, ki je še malo prej v njem klokotal, se potem obrnil v meglo, zapeketal s kopitci ter kot upijanjena ženska, ki na tanki ledeni skorji na asfaltu lovi v stran uhajajoči se nogi, planil v ozke in skoraj do neprehodnosti zavozlane sretenske uličice ...

Ko sta ta dva v moskviču izgubila ubežnika z očmi, sta se namenila proti bulvarju, vendar sta se kmalu premislila: sem, v zgoščeno reko avtomobilov, bi se koštrun težko prebil; takoj sta se vrnila v prečne uličice, v senco rumenokamnitih, skrivljeno in nizko nad cesto visečih sretenskih hiš.

Koštrun je priletel na dvorišče, na katerem ni bilo niti avtomobilov niti ljudi, in se znašel v kamniti kletki. Zada, čisto blizu, sta bila tista dva. Koštrun je čutil na tilniku in hrbtu njuno približujočo se moč, čutil jo je kot vedno, ne da bi se pri tem obrnil, kajti koštrunom se čisto zares za nobeno stvar na svetu ni bilo treba obračati.

Zacvilile so zavore. Na dvoriščnem vhodu, založenem z betonskimi bloki, da skozi ne bi mogel avto, se je prikazal škrlatno rdeč moskvič. Koštrun je z glavo sunil v zrak, postal še sekundo, se s čelom zaletel v z zelenjem prepredena steklena krilca nekih vrat, se potem izognil vratom, ki se niso vdala, in izginil za drugimi, napol odprtimi, ki so bila nekaj naprej vrezana v gluho kamnito steno.

Koštrun je zdirjal po dveh dolgih hodnikih, vdrl v napol zatemnjeno dvorano, kjer so zaplapolali zdaj zeleni, zdaj rdeči ogenjčki, odrinil štirioglato, prav tako z zelenjem pokrito mizo, in se ustavil blizu druge, okoli katere so stali moški v ozkih, lastovičjih, svadbeno črnih oblekah. Bežati naprej ni bilo kam. S pogledom, ki so ga meglili raznobarni plamenčki, je ošinil presenečene moške, ki še niso začeli svoje igre, videl je, kako so okrog njega začeli poskakovati strežaji, čutil je, kako ga grabijo za ušesa, tolčejo po bokih, videl je, kako je čez nekaj časa vstopil človek z belo, ogromno domačo nočno čepico, ki mu je lezla na sršeče obrvi – poklicali so ga samo zaradi njega iz sosednje stavbe, slišal je, kako je tisti obrvati zadovoljno in skorajda z naslado zahrkal, tlesknil s prsti, in v dvorano sta pritekla dva mala korenjaka, prav tako v nočnih čepicah in v belem predpasničku ter pri tem odrivala vstran svatovsko družčino. Malčka sta začela suvati koštruna pod rebra, krčevito grabila za njegovo volno, ga skušala premakniti z mesta zdaj s silo, zdaj s prigovarjanjem ...

»Nekje tukaj mora biti. Ne bo ga težko odpeljati – za malo malico ...« je rekel Turek.

»Ne bi rekel. Ta stavba je očitno boljše vrste. A ti s svojo gofljo ...« Karpatorus je pogledal Turka, ki je sedel za volanom, in se drugič ta večer namuznil. Njegov nasmeh je bil raskav, suh, v sebi je skrival skrito ubijalsko silo, ampak še vedno je bil vabljev in prikupen. »No, saj ne bo šlo meso po zlu ... Preobleci se v navadno obleko.«

Slekla sta si delovni obleki, se preoblekla kar v avtu, in brž ko sta s sebe otresla prah in pogladila zmečkane rokave lisastih suknjičev, sta vstopila na kamnito, jesensko dvorišče, ki še ni bilo zelo mrzlo, a, seveda, tudi preveč toplo ne.

Koštrun je stal na mestu, dokler ni k njemu od nekod iz notranjosti stavbe, iz notranjosti kazinoja prišla vpadljiva ženska s plavimi lasmi, spuščeni po hrbtu. Bila je v dolgi, žametni, živo svetlozeleni obleki s kratkim razporkom ob strani. Sklonjena je nežno božala in mirila koštruna ter prav tako kot Turek neopazno pogladila koštrunov trebuh, zadržala dih, tiho zamrmrala in mehko rekla nekemu čez ramo:

»Odnesi ga v avto, potem se odpeljita domov. Šel bo, šel ... Berja, berja, meš, meš, meš ... Greš? A?«

H koštrunu je pristopil možak, raven kot kol, ki si tudi v stanovanju ni snel kučme iz baharske ovce. Podoben je bil ravninskemu pastirju, čeprav na njegovem obrazu ni bilo brade, v rokah je imel bič, pod pazduho pa ogenj bruhajočo črno debelo palico s kaveljčkom. In koštrun, ki bi mu zdajšnjo moč lahko zavidal sam snežni panter, se je namah pomiril – ni še prišla njegova ura, ni še prišla! – in počasi odšel za pastirjem.

Turek in Karpatorus sta naletela na ista kričče pobarvana vrata kot koštrun. Nista postala pozorna na vrata stranske sobice. Za steklenimi vratnimi krili, ki so bila pravzaprav zadnji vhod ali, verjetneje, vhod za domače, sta srečala dva moža.

»Kam sta se izgubila?« je leno bevsknil eden od stražarjev.

»Tja,« je odgovoril Karpatorus mrko in suho, da so stražarju, ki se je spoznal na ljudi, takoj odrevenele roke in noge, ter komaj vidno pokimal.

»Svojega koštruna iščemo!« je pohitel Turek, kot bi se nalahno opravičeval za ubijalski videz šefa. »Se je mogoče skril tukaj, a?«

Pred vhodom v igralno dvorano so ju prestregli že v strnjeni vrsti.

»Koga iščemo, fanta?« Trojica v uniformi igralnice – škrlatni telovnik z gumbi, prej kratke kot dolge, široke hlače, ki so s krojem rahlo spominjale na hlače za karate – se je približala, ju neslišno obstopila v polkrogu, delovala je obvladano, profesionalno.

»Pustite ju mimo,« je rekla ženska s plavimi lasmi, spuščeni po hrbtu, ki se je nepričakovano prikazala od nekod s strani. »Igrat sta prišla! Black Jack bi rada, kajne, fanta?«

Turek je molče prikimal.

»O, kakšna primerka ...« je nekako zase zamolklo zagodla svetlolaska. »Bomo malo pokramljali?« Pokimala je v stran in odšla po hodniku, pri tem pa rahlo pozibavala z boki. »Koštruna iščeta? Sta se mar varnostnikov lotila? Pa ne da sta plenilca?«

V njiju je prepoznala take, napol nore, napol genialne praznilce avtomatov. »Plenilci« se tu niso pogosto pojavljali, dokaj hitro so jih spregledali in jih, ko so premetenci do čistega pomolzli dva tri avtomate, hladnokrvno postavili pred vrata. Med »plenilci« so se pogosteje znašli mladi, »intelektualski«, sem in tja pa so naleteli tudi na čiste »praktike«, starejše. Ženska se je še enkrat ozrla – v oči sta ji padli mehka tigrasta hoja spredaj stopajočega Turka in suhljata vojaška drža Karpatorusove glave ... Za trenutek se je stresla – predobro sta strenirana, da bi bila »plenilca«! – vendar si je takoj oddahnila, ko se je spomnila na močne varnostnike v igralnici.

Sli so v sobo s prazno ovalno mizo in igralnimi avtomati ob stenah. Onadva sta ostala pokonci. Ženska je sedla na prazen stol.

»Torej, koštruna iščeta?«

»Iščeva,« je rekel zdaj in stopil naprej Karpatorus, ko si je kot po navadi najprej ogledal prostor.

»Vajinega koštrunčka bi kupila ...«

Karpatorus se je nasmehnil, počasi zmajal z glavo.

S tem je hotel reči, da koštrun ni na prodaj, da je zdaj nekaj takega kot žrtev, žrtev, ki so se jo na jugu, v gorah, naučili darovati in ki ju je, morilca in brezbožnika, navdajala z nekakšno gotovostjo, da bosta ohranila svoje življenje, v okoliščinah, ko hkrati jemljeta življenje drugim. In, seveda, koštruna, ki je bil kot simbol tega novega poganstva, nista mogla dati iz rok za noben denar, tudi če bi jima ta lepota namesto z denarjem plačala s svojim telesom. Ampak Karpatorus je o vsem tem molčal, ne zato, ker bi bilo to težko razložiti, ampak ker ni maral odvečnih besed, odvečnih gibov in ker je bil navajen, da je do skrajnosti gospodaren z vsem: pri alkoholu, zabavi, ljubezni. Le dobra hrana s kadečo se krvjo je bila dovoljena po mili volji. Prav zaradi tega je Karpatorus sedečo le s pogledom premeril od glave do pet, jo v mislih prijel za rame in preizkusil trdnost naramnic njene žametne obleke, a se ji ni približal niti za korak.

Tu si je napako dovolil Turek. Napako, za katero bi ga šef kdaj drugič dal iz kože. Ampak Karpatorusa je dolgi dopust zmehčal, omrežile so ga misli na hrano, kadečo se lužico koštrunove krvi ...

Turek se je zmotil, ko je razumel drobno, hipno meglico v šefovih očeh kot odločitev prepustiti koštruna, žensko pa si kar tukaj in nemudoma vzeti.

Tako sklepač se je Turek obrnil z obrazom proti vratom, s hrbtom pa proti šefu, da mu ne bi bil v nadlego, ko se bo dogovarjal s tem babšetom. In prepričan, da ga nobeden ne vidi, je izza pasu potegnil težko »bereto« in jo preložil v notranji žep suknjiča. Turku še na misel ne bi prišlo, da bi tu

uporabil orožje: kazino je bil zanj zabavišče za mamine sinke, za tolstoritne brezdelneže in izprijenca, da pa bi tu srečal sebi ravnega profesionalca, ni računal; pištolo je izvlekel le zato, da ga ne bi morda motila pri možnem telesnem stiku, in celo varovala na njej ni odpel.

Gospodar objekta Jevgenij Palič D., ali kot so ga tu vsi klicali Black Jack (zaradi strasti do te zelo hitre in lahke igre, za katero je treba imeti le ostro oko, sposobnost slediti preprostim kombinacijam in dobiti popoln pregled nad kvartopirci pri mizi v natanko šestdesetih sekundah), ta gospodar igralnice je sklenil ločiti se »od te svetlolase se stvari« za vedno. Ne gre za to, da mu ona natika roge! Da se spravi na prvo mimoidočo sodrgo, kot sta ta dva klavca tukaj (a da sta ta, ki ju je sedaj opazoval v televizijskem zaslonu, klavca, je Palič, zelo skrben za svoje življenje in zmerom pozoren pred tujim, ugotovil takoj). Vrh vsega je zdaj še sklenila, da se bo ukvarjala s kozli in kostruni!

Ampak še preden se je odločil, kako bo to stvar vrgel iz kazina in iz svoje primestne dače, izgnal z golo zadnjico in, seveda, brez enega samega zelenega bankovca, se je odločil za vedno ukrotiti njen jeziček in se obenem zavarovati pred sumničavimi gosti, za katere mu ni bilo jasno, zakaj se pritožujejo. Nekoliko nagnjen na desno stran je temnopolti Palič s črnimi brki, ne nazadnje imenovan za Blacka Jacka tudi zaradi svoje črne kože, odslovil iz sobe dežurnega operaterja in poklical svojega namestnika. Sedaj se je bilo treba samo še odločiti, prepoditi to dvojico ali ...

»Je zgornji sistem pripravljen?« je mračno vprašal Palič.

Turek je spustil »bereto« v žep suknjiča in tako stal z obrazom proti vratom – z vsem svojim videzom je govoril: šefa že ne bom motil.

»Dobro plačam ... Povrh tega za take kerlice, kot sta vidva,« je svetlolaska znižala glas, »lahko tudi še kaj dodam.«

Karpatorus je ponovno odkimal, vendar malo dvignil pogled k nečemu, kar ga je opozarjalo na nevarnost, prav tako žametno kot obleka in prav tako smaragdno zeleno kot kuščarka na kamnu. Mudilo se mu je. Čakala ga je brezskrbna, neskončno dolga večerja s krvjo. In v tem tujem, izumetničenem svetu majhnih goljufij, hišic iz kart, žetonov, koščenih igralnih ploščic, majhnih jeklenih konjenikov in miz, pokritih s steklenimi pokrovi, se mu ni dalo dolgo zadrževati.

Vsemu bi se lahko še izognila, toda Turek je naredil še eno, na ta dan poslednjo napako: ko je začutil na hrbtu, da gre šef proti ženski, se je prismojeno zarežal, pridvignil levo ramo, spustil roko v žep suknjiča, zagrabil za ročaj »berete« in skozi podlogo pričel meriti v vrata.

Turek in Karpatorus sta bila prava profesionalca – skoraj v istem trenutku sta začutila, da v sobi nekaj ni v redu. Nekaj (spet skoraj v istem času) jima je reklo, da nekdo za njima opreza – tako kot tam na Kavkazu, izza ostrih skal, iz zasede. Turek je spustil ramo, se odločno obrnil proti mizi, Karpatorus se je ustavil, kot bi ga kdo poklical, potem se nenadoma obrnil v levo ...

Palič, ki je opazoval vse kretnje klavcev, je videl, kako debeli Kavkazec meri v vrata, videl odločni korak drugega, ki je morda hotel vzeti rumenolasko za talko in potem za to stvar še zahtevati denar; Palič je pomembno, celo oholo – kot se je zazdelo namestniku – vzdignil v zrak kazalec, zatem pa še sredinec desne roke. Kaj to pomeni, je namestnik vedel. Treba je bilo spraviti v pogon zadnji samoizdelek domačega rokodelca Paliča. To, da si je Palič – nekoč študent letalske akademije – premeteno izmislil vgraditi nad stropi vseh igralnih sob kazinoja, ob na gosto postavljenih tovarniških nadzornih sistemih predpotopne snajperke z odličnim daljinskim upravljanjem, je poleg namestnika vedela le svetlolaska. Avtomatski sistem ni bil po mnenju namestnika strokovno dobro zgrajen. A njegova brezhibnost (ki so jo preverjali ponoči z občasnim streljanjem) je neprestano vzbujala strahospoštovanje. Namestnik je dvakrat pritisnil oranžni gumbek, ki je štrlel pred njim naravnost iz električne omarice; čez nekaj trenutkov se je na stropu sobe z orehovo ovalno mizo pokazala ozka špranja, potem sta se zaslišala dva letu muhe podobna svista, in oba nepovabljeni gosta, ki sta napad pričakovala od vsepovsod, le z »neba«, izpod stropa ne, sta se zrušila.

Turek je umrl takoj, Karpatorus pa se je še utegnil spomniti na koštruna. »Koštrun, piz..., koš...trun ...« je zagrcal, Palič pa je veselo zaploskal: »Sprožila se je, sprožila!« Bil je srečen kakor otrok. Cenil je udobje. Pol življenja je preživel v sranju. Zdaj je zlezal iz njega. In da bi spet zdrsnil vanj, imel torej stik s fantini, ki bi ga nadzorovali na vsakem koraku, tega ni hotel.

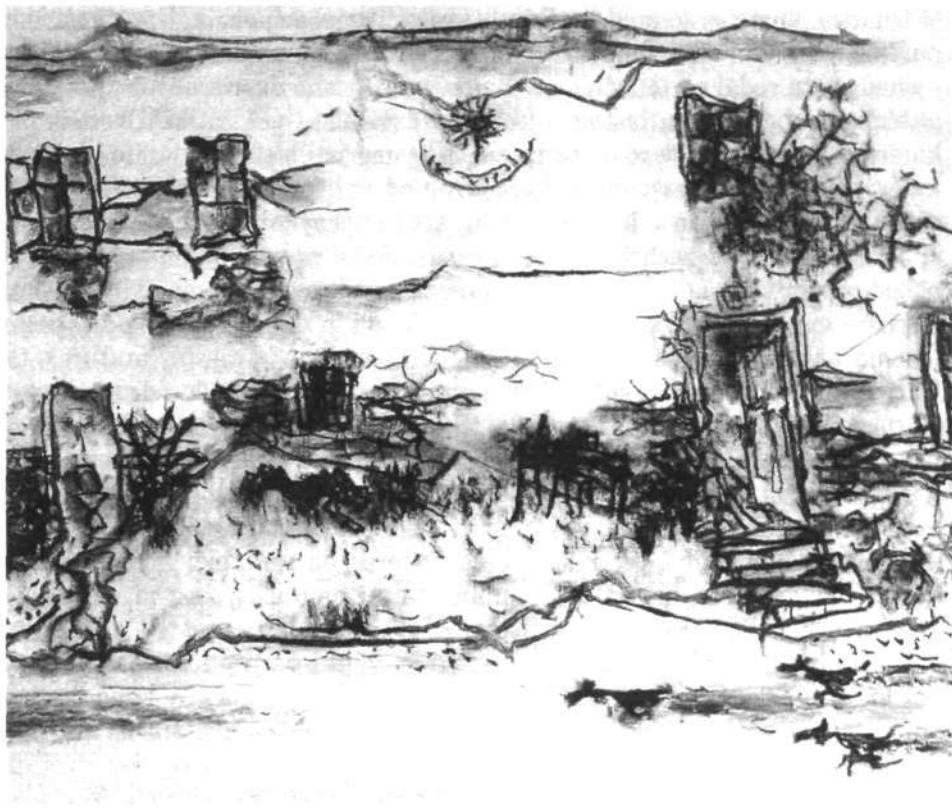
»Ej, Palič! Ej, pasji sin ...« Palič se je spustil na stol in še enkrat tiho zaploskal z dlanmi.

»Zakaj?« je po nekaj trenutkih zarjula, potem pa še prek ekrana zatulila rumenolaska. »Zakaaaaj?!«

»Zato da boš vedela, lajdra,« jo je sam zase opsoval, izključil ton, potem pa se je v trenutku zresnil in gladko na široko pljunil v mežikajoči zaslonček. »Zato.«

Koštrun je tiho taval po Moskvi.

Vožnja v avtu ga je spominjala na dolgo, sladko utrujajoče plavanje po veliki ognjeni reki. Možak s kučmo ni hotel zapreti koštruna v prtljažnik, kot mu je ukazala gospodarica. Previdno ga je posadil na zadnji sedež, in ker je poznal trdovratnost in kljubovalnost duha te na pogled omejene živali, se ni niti trudil, da bi se ulegel. Koštrun je mirno gledal skozi okno. Ni videl ljudi, čeprav so se včasih njihovi obrazi približali in migljali povsem blizu, ni videl mostov, ki so preleteli tik nad glavo, ni videl drugih, včasih ogromnih, ostro hupajočih avtomobilov. Videl je, vohal je le pravo nepokvarjeno vlago bivanja, ki je s seboj nosila neskončno število ognjev, videl, kako se vlaga ziblje na velikanskih trupih valov, ter se pomirjal, kot da bi zdaj tudi sam smel uživati požirke te vlage. Od takega srkanja je njegov rog postajal trši kot kamnite hiše, hrbet in vrat pa močnejša od neba, ki se večerno motno, ponekod z zvezdami jasno prepodeno razteza nad hrbtišči in obrobji Moskve ter se spušča do nezazidanih zemljišč med hišami in do železniških postaj.

Tista dva z majhnimi okroglimi luknjicami na temenu so že davno odnesli, svetlolasa ženska pa je bila še vedno vsa histerična. Nato se je izjokala, se umila in znova nalepotičila v damski sobi ter brezciljno postopala po stavbi, se smukala okrog igralnih miz, potem pa poklicala na dačo:

»Ruslan? Si pripeljal koštrunčka? Zjutraj bom ... Nakrmi ga do sitega, backa ...«

Možak s kučmo je še dolgo tiščal k ušesu nemo slušalko, potem pa jo odvrigel na pravokotno naslonjalo telefonskega aparata ter začel v njemu samemu nerazumljivi togoti, ki se ga je počasi lotevala, metati v razprostrti nahrbtnik sredi sobe vse stvari, potrebne za na pot.

»Ta psica ne bo videla več niti mene niti koštruna. Ne mene ne njega.«

Možak s kučmo ni niti hitel, pa tudi ne zavlačeval s pakiranjem, vzel je ves denar, kar ga je imel, potem šel v spalnico ženske, nekaj vzel iz njene šatuljice, skrbno zaklenil dačo z vsemi ključavnicami, ključke vrgel v jarek in se z avtom odpeljal na bližnje letališče, ki je nežno prižigalo nebo s cigaretnimi plamenčki nenehno pristajajočih in vzletajočih letal. Koštrun se je že privadil temu toplemu avtomobilu in občutku, kot da bi se pozibaval na vožnji z visoko tatarsko cizo. Vsekakor mu je bilo tu vseč, ne glede na vonj izgorele nafte, ki ga je dušil in spravljal ob pamet.

Onadva, ki sta se še pred kratkim v pralnici pripravljala, da bosta koštrunu puščala kri – sicer sta imela krvavo meso rada, vendar nista hotela mazati avta – onadva sta sedaj ubita ležala na majhnem praznem dvorišču. Krvi jima niso puščali, kljub temu pa lastnega kroženja krvi nista več čutila. Dvorišče, na katero so ju odnesli, se nikakor ni moglo primerjati s tisto kamnito kletko, v katero se je zatekel koštrun nedaleč stran od Paličevega poslopja. Ležala sta vstric, skrita, dobro in mirno sta ležala, kot bi nekaj čakala. Smrt, ki sta si jo stokrat in tisočkrat zaslužila, je zdaj prišla. Sedaj nobeden od njiju ni bil šef, nobeden podrejeni. Ležala sta in njun prsni koš se je nehal dvigovati in spuščati, kapilare so nehale utripati, možgani so stekleneli in zamrzovali v hladno protoplazmo noči. Pripravljali so se, da ju bodo odpeljali iz mesta, in Turek ter Karpatorus sta to čutila, kot z izginjajočimi iskricami nekakšne druge zavesti sluti kraj bodočega pokopa skoraj vsak človek, ki je na videz mrtev, dejansko pa le nadaljuje življenje na drugačen način. Plačilo za živo meso, za nepokvarjenega koštruna, ki ni poznal strahu, je bilo očitno previsoko, in kot da bi spoznavala nesorazmernost tega plačila, se je raskava ledena nejevolja razvlekla po njunih nezadovoljnih obrazih z očmi, ki so ostale odprte, da sta lahko gledala na zdaj neprijazen, bel svet, morda iz nezanimanja ali morda iz povsem naravnega prezira do očuvanja vsega, kar je negibno, kar ni živo. In samo igli, s katerima sta nameravala zaklati koštruna in ki so ju zoprni varnostniki, potem ko so natančno pregledali avto in vse njune stvari, pazljivo položili v zunanje žepe suknjičev, sta včasih veselo zablistali izpod cap, ki so bile nametane na mrliča ...

V igralnici je v tem času potekala pomembna igra. Proti jutru so se dvignile stave na mizah s pokerjem in »black jackom«; ruleta se je vrtela in sladko stokala; krupjeji so si brisali znoj – bili so v enakih brezrokavnikih in hlačah, kot so jih imeli varnostniki, le s pikčastimi metuljčki okrog vratu in tablicami na prsih, krupjejke so si otirale hitro polzeče solze z zgornjih trepalnic, ropotali so igralni avtomati in grizli zdaj slad karamele, zdaj pogrebne kamenčke, pečene oreške, zdaj lomili ljudi; ženska s prekrasnimi rameni in po hrbtu spuščeni lasmi se je spet umivala v damski sobi, vendar se ni več lepotičila, temveč je mračno sedela na divanu. Potem ko se je spomnila nečesa (morda je bil to koštrun), se je začela odpravljati na dačo.

Tudi koštrun se je za hip spomnil svetlolaske, ki ga je z občutkom, vendar le za kratek čas božala, zatem pa nanjo hitro pozabil, ko je vsrkaval vase bližajoče se nove dogodivščine in vesele spremembe v življenju.

Možak s kučmo je pustil avto kilometer stran od ogromnega trušča polnega letališča, šel naprej peš in gnal s tanko dolgo šibo koštruna pred seboj. Ni šel kupit karte, ampak je vstopil skozi vrata za uslužbenca, se o nečem v zvezi s svojim potovanjem na hitro pomenil s piloti, in ti so ga za pol cene prepeljali s svojim miniavtobusom k stopnicam v letalo.

In koštrun, ki se je nenadoma pred stopnicami ustavil, ker so ga spomnile na ladijski mostič, ki je vodil na nekakšno tovarno ladjo, od koder se je

oglašalo grozno tiho blejanje tisočih glasov njegovih rojakov, ki še niso bili pripravljene na smrt, se je ob vstopu na letalo pripravil na najhujše. In res: ko so bušknili rdeči ognji in se zagnale turbine, je koštrun pomislil, da švist in hrup nad njim pomenita konec črede, da že žvenklja sekira ali nož. Ampak potem je letalo vzletelo, žvižganje je nekoliko potihnilo in koštrun je začutil: Ne, to zdaj še ni konec. Začutil je, da bo tam, kamor ga peljejo, lahko še velikokrat in še bolj zavzeto skrbel za svojo čredo, da bo lahko počasi mulil stebela trave, da bo poganjal prežvečeno travo skozi ves želodec – v vamp, čez mrežico, čez tisti del, ki ga tisti, ki ne razumejo njegovega pomena, imenujejo devetogub, čez sirišnik – potem pa to otrdelo žvečenje izpustil v sladkih črnih kroglicah skozi zadnjo odprtino pod repom.

Mož s kavkaško kučmo je vzel koštruna s seboj v napol prazen salon prvega razreda in ga kot igračo z nogami posadil na dva naslonjača, da je mehko pritisnil gobec k letalskemu okencu ...

In zaplavali so blizu koštrunovega gobca kodravi oblaki, zaplavala je kot pašnik ploska ravnina, razorana od kozavih brazgotin življenja in nad njimi napihnjenimi sladkimi mehurčki ljubezni. Ravnine koštrun skoraj ni videl, vendar jo je v svojem vampu dobro čutil. Potem je ravnina izginila, postalo je hladneje, koštruna je začelo zebsti, mraza ni maral in počasi ga je preplavljala bes in že se je pripravljala, da bo s čelom razbil s prozornim bikovim mehurjem prevlečeno odprtino v pokrajino. Toda potem je nekako neopazno potonil v dremež, kot že mnogokrat prej – na primer za betonskimi stenami moskovske hiše v gradnji. Čez uro se je otoplilo, letalo se je začelo spuščati, skozi železo in gumo, skozi okenca in zaprta vrata je zavelo po vonju gorskega snega in po grenkem vonju stepe. Vse se je vračalo, kamor mu je bilo odmerjeno, da se vrne. In tudi koštrun se je vračal ne sicer natančno tja, od koder so ga odpeljali, vendar v neke znane kraje. Vračal se je, ker krogi in spirale življenja obstajajo tudi za koštrune.

Možak s kučmo se je na kratko pogovoril s pastirjem domačinom, potem pa pustil koštruna k majhni, še ne za zimo pripravljene čredi: vrsta na koštruna še ni prišla, bil je še preveč zaupljiv, še premlad, torej je še moral odslužiti dodeljeno mu dobo do konca. O tem je možu s kučmo govorila vsa koštrunova razdajajoča se moč, vsa njegova prožnost postave.

Rojevalo se je jasno, brezoblačno jutro. Koštrun je motnih očes blejal, ko je lahkotno stopical k čredi, in v njegovih ušesih je znova na kratko zazvenela bojna trobenta, doma morda kje na nebu ali pa mogoče živa le v predstavi ljudi in živali. In tudi možak s kučmo je slišal to trobento, se obrnil in počasi krenil naprej v mesto, ki se je začejalo takoj za majhno, vendar nepredvidljivo z gorskih vrhov padajočo reko, v mesto, ki je znalo biti polno pasti in je bilo zanj brez dvoma nevarno, ampak v tem trenutku to ni v njem vzbudilo niti kančka

nemira, ker je bilo srce tega, ki je odhajal, zdaj širše od nemira, glasnejše kot strah in močnejše kot pojoča trobenta ...

Koštrun je tekel! Bil je živ, sopihal je, dihal.

Mogoče je prav to koštrunovo dihanje nekje daleč za sekundo vrnilo občutek življenja tistima dvema. Kakor da bi zaslutila odvezto dolžino izdiha in sunkovitost vdih, za vedno izginjajoči čar tople zemeljske jeseni, sta še enkrat zadrževala v prhljih, še ne zmrznjenih celicah, ki so tako še prepustile njun poslednji trepet. Ni jima bilo več do streljanja, ne do krvavega večera. Karpatorusove ustnice so se zožile v tanko črto, ustnice Turka so se malce razprle in ukrivile. Kajpada ne zato, da bi trosile doneče puhlice kot: »Naročil ti bom različne iz koštrunjega ...« ali »Moskva – Ivanu, Kavkaz – koštrunu«, ampak za neke drugačne, poslovilne, nikoli prej izrečene zvoke, ki, povedano po resnici, niso mogli več nič spremeniti. Ker so na kraj, kjer je koštrun s sklonjeno glavo drvel proti vodniku neznane črede, že odhajali ostanki njunih duš, ki so razcefrane pod capami lahko čakale le še večno smrt. Vendar tudi slovo duš ni bilo zanju najpomembnejše. Zdaj za njiju sploh ni bilo pomembno gibanje, ampak postanek, zamiranje, srečanje. Kako se srečati? Kako se ozreti okrog? In od tega pričakovanja, ki je preobračalo na glavo ves beli svet in ki je nastopilo v minuti odhoda, je trpek mrzlični trepet popolnoma prevzel smetnjak blizu primestnega pokopališča. Drgetalo je otrdelo blato, drgetali so drobci listov, trepetala je suha trava. Ta poslednji, grozni vihar je prestrašil pokopališkega čuvaja, ki je nedaleč stran spal v slabo ohranjeni uti, izdrl iz bližnjega groba pločevinast venček, se zvil in v obliki spirale odletel v nebo.

A koštrun je še kar tekel! Nekoliko je zrasel, njegova dlaka se ni več gostila, temveč se polegla v košato sivo modro volno, nozdrvi zgrbančenega nosu so plale, nabrekale od vetra in notranje napetosti, kopitca so se trdo, izzivalno, grozeče zasajala v zemljo. Koštrun je tekel, se ustavljal, nato spet tekel. S tem dirjanjem in postanki se je preizkušal v svoji neustavljivi moči, preverjal svoje neobzdržano navdušenje, premerjal daljave, kjer ga niso več omejevale nobene ovire niti nepredvidljivosti zamotanega življenja ...

Gostorun, požerun, to bo kožuh, primojdun.

Prevedla Nataša Iskra